

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasanın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddesi gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat OKTAY tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 1.10.2019

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

Tarafınıza ilettiğim ve süresi içerisinde cevap verilmeyen 7/13814 sayılı soru önergemde, Fener Rum Patrikhanesi tarafından Amerika'daki tüm Ortodoks ve Rum Cemaatinin lideri olarak seçilen Türk vatandaşı Elpidophoros Lambriniadis'in göreve başlama töreninde yaptığı konuşmada sarf ettiği;

"Heybeliada Ruhban Okulu'nun yeniden açılması için çalışmak, buradaki önceliklerimden biri olacak. Bu okulun açık olması son derece önemli. Ancak bu konunun diğer devletlerle bir ilgisi yok, bu okulun açılması, Türk devletinin kendi vatandaşlarına karşı bir yükümlülüğü ve Türk hükümetinin de bu konuya anlayış olarak soğuk bakmadığını düşünüyorum.

Biz bazen Türkiye'deki Patrikhane'nin ne kadar etkili olduğunu fark edemiyoruz. Ancak Fener Rum Patrikhanesi, dünyadaki yaklaşık 300 milyon Ortodoks'u, dini olarak en üst düzeyde temsil eden bir kurum... Tarihte ilk kez bir Türk vatandaşı, ABD'nin başpiskoposluğuna seçilmiş oldu. Bu Türkiye için çok önemli, çünkü ABD Başpiskoposu, Amerika'daki bütün Rumların dini lideridir. Amerikan Ortodoks Kilisesi, dokuz metropolitlikten oluşan, 550 cemaat kilisesi olan, yaklaşık 2 milyonluk cemaati olan, çok büyük fonları bulunan bir kilise... Stratejik önemi ve etkisi çok büyük. Amerika Başpiskoposu, Türkiye-Yunanistan ilişkilerinde ve Türkiye-Kıbrıs ilişkilerinde her zaman önemli bir rol oynamıştır. Amerika'daki tüm Rum kurumlarının da manevi lideridir. Yani siyasi bir etkinliği de var. Bu açıdan Türkiye için büyük bir fırsat bu, çünkü Türkiye'yi tanıyan, Türkiye'yi anlayan, Türkçe konuşan bir din adamı, şu anda ABD'deki Rum lobisinin başına geçiyor, bunun da önemi ortada. Bu durum, Türkiye-ABD-Yunanistan arasındaki ilişkilere de katkı sunabilir. Bir kere ABD'deki Başpiskoposluk'un, Beyaz Saray'la sürekli açık hattı bulunuyor, ayrıca Beyaz Saray'a girip çıkma kolaylığı var. ABD, insan hakları raporlarında Fener Patrikhanesi'ndeki sorunları da birçok kez dile getirdi, başta Ruhban Okulu olmak üzere bu sorunlara çözüm bulmak ne Ankara'da ne Atina'da çok kolay değil, ancak Washington'da aynı masa etrafında oturarak çözüm bulunması olasılığı daha yüksek. Özellikle Heybeliada'daki Ruhban Okulu açılırsa, göreceksiniz ki, böyle bir gelişme Türkiye -ABD ilişkilerini de çok hızlı bir şekilde iyileştirecektir. Kaldı ki böyle bir kararın, Türkiye açısından hiçbir şekilde olumsuz bir sonucu yok. Cumhurbaşkanımız birçok kez söyledi, Ruhban Okulu'nun açılması için hiçbir hukuki engel yok"

sözlerini kayda geçirmiştım.

deasr

Yine 7/ 13814 sayılı önergemde, İstanbul Fener Rum Patrikhanesinin Lozan Antlaşmaları görüşmelerine sırasında konumu hakkında; "Fener Rum Patrikhanesinin bir Türk kurumu olarak; siyasi-idari işlerle uğraşmamak ve ülkemizdeki Rum Ortodoks vatandaşlarımıza ruhani hizmet vermek şartıyla İstanbul'da kalmasına rıza gösterilmiştir"

bilgisine yer vererek, aşağıdaki soruları iletmiştim.

- 1- Bir Türk kurumu olan ve Fatih Kaymakamlığına bağlı Fener Rum Patrikhanesi'nin Türk vatandaşı başı Bartholomeos'un tüm uluslararası ilişkilerde, "Konstantinopolis-Yeni Roma Başpiskoposu ve Ekümenik Patrik" unvanını kullandığı doğru mudur?
- 2- Lozan Antlaşmasına göre sadece ülkemizdeki Rum Ortodoks vatandaşlara ruhani hizmet vermesi şartıyla İstanbul'da kalmasına izin verilen Patrik Bartholomeos'a, ABD'nin Atina Büyükelçisi ile görüştüğü "çeşitli önemli konular" hakkında bilgi sorulmuş mudur?
- 3- Tabiri caizse; Müslümanların lideri Halifelik ve Katoliklerin lideri Papalık ile eşdeğer anlam ifade eden tüm dünyadaki Ortodoksların lideri manasına gelen "Ekümenik" unvanını Fener Rum Patriğinin kullandığı doğru ise, kendisi bu unvanı kullanma yetkisi olmadığı konusunda uyarılmış mıdır?
- 4- Fener Rum Patrikhanesi tarafından Amerika'daki tüm Ortodoks ve Rum Cemaatinin lideri olarak seçilen Elpidophoros Lambriniadis'in, "Heybeliada Ruhban Okulunun yeniden açılması için çalışmak buradaki önceliklerimden biri olacak" açıklaması hakkında görüşünüz nedir?
- 5- Yukarıdaki haberde dile getirildiği üzere bahsi geçen kişi, "Heybeliada Ruhban Okulunun açılmasına Türk Hükümetinin anlayış olarak soğuk bakmadığını düşünüyorum" ifadesini kullanmıştır. Elpidophoros Lambriniadis'e, ABD'deki görevine başlamadan bu konuda bir güvence mi verilmiştir?
- 6- Fener Rum Patriği'ne "ekümenik" hitabında bulunan Elpidophoros Lambriniadis'in göreve başlama törenine Türkiye'yi temsilen katılan BM Daimi Temsilcisi Feridun Sinirlioğlu, Elpidophoros Lambriniadis'e Türkiye'nin "ekümenik" hitabının kullanılmaması konusundaki hassasiyetini iletmiş midir?
- 7- Yaptığı açıklamada, "Biz bazen Türkiye'deki Patrikhane'nin ne kadar etkili olduğunu fark edemiyoruz. Ancak Fener Rum Patrikhanesi, dünyadaki yaklaşık 300 milyon Ortodoks'u, dini olarak en üst düzeyde temsil eden bir kurum" ifadesini kullanan Elpidophoros Lambriniadis'e, Lozan Antlaşmasında Patrikhaneye sadece İstanbul'da yaşayan Rum ve Ortodoks vatandaşların ruhani temsilcisi olarak kalma kaydıyla izin verildiği hassasiyeti hatırlatılmış mıdır?
- 8- Mart-2011'de Rum cemaatin bulunmadığı Bursa'ya "Metropolit" olarak atandığında ilk iş olarak Yunanca ve İngilizce broşürler bastırıp, Bizans dönemi Bursa haritası yayınlayan Lambriniadis'in, yaptığı açıklamada, "Amerika Başpiskoposu, Türkiye-Yunanistan ilişkilerinde ve Türkiye-Kıbrıs ilişkilerinde her zaman önemli bir rol

19431

oynamıştır. Bir kere ABD'deki Başpiskoposluk'un, Beyaz Saray'la sürekli açık hattı bulunuyor, ayrıca Beyaz Saray'a girip çıkma kolaylığı var. ABD, insan hakları raporlarında Fener Patrikhanesi'ndeki sorunları da birçok kez dile getirdi, başta Ruhban Okulu olmak üzere bu sorunlara çözüm bulmak ne Ankara'da ne Atina'da çok kolay değil, ancak Washington'da aynı masa etrafında oturarak çözüm bulunması olasılığı daha yüksek. Özellikle Heybeliada'daki Ruhban Okulu açılırsa, göreceksiniz ki, böyle bir gelişme Türkiye -ABD ilişkilerini de çok hızlı bir şekilde iyileştirecektir" sözü ülkemiz dış politikası açısından ne ifade etmektedir?

9- Türk dış politikasına doğrudan müdahale anlamına gelen bu açıklama hakkında Lambriniadis'in diplomatik bir dil ile uyarılması düşünülmekte midir?

Cevaplanmayan 7/13814 sayılı soru önergem doğrultusunda aşağıdaki sorularıma cevap verilmesini arz ederim:

Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan, Birleşmiş Milletler (BM) 74. Genel Kurul görüşmeleri için bulunduğu New York'ta, ABD Rum Ortodoks Başpiskoposu Elpidophoros Lambriniadis'i kabul etmiştir. Basına kapalı gerçekleşen kabulde, AK Parti Sözcüsü Ömer Çelik de hazır bulunmuştur.

Sorular:

- 1- Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın basına yansıyan şekilde yaptığı "sürpriz" görüşme, ABD Rum Başpiskoposuna Türkiye'nin Lozan, Kıbrıs, Yunanistan ile ilgili konulardaki hassasiyetlerini dile getirmek üzere mi yapılmıştır?
- 2- 26 Eylül'de Kıbrıs-Amerikan Örgütleri Federasyonu'nun yıllık yemeğine, ertesi gün "Helenik Açılım Galası"na katılan ve "Yunanistan Başbakanı tarafından, "Helenizm'in geleceğine önemli katkılarda bulunacağı" ifade edilen, Kıbrıs Rum Kesimi lideri ile yaptığı görüşmede, "Birleşik Kıbrıs Krallığı için dua edeceğini" belirten Lambriniadis'le "sürpriz" görüşmede neler konuşulduğu hakkında kamuoyu bilgilendirilecek midir?
- 3- Başpiskopos ile yapılan görüşmede Ruhban Okulu dile getirilmiş midir?